

Гаазької конвенції про вручення за кордоном судових і несудових документів у цивільних і торговельних справах 1965 р

Вручення документів є невід'ємною частиною будь-якого судового процесу, але це може бути дорого та тривало у транскордонних справах. Конвенція про вручення документів покликана спростити цей процес через встановлення єдиної нормативно-правової бази, призначеної для полегшення та вдосконалення каналів передачі судових або позасудових документів для вручення за кордоном.

Конвенцією передбачено один основний канал передачі між Договірними Сторонами, але при цьому зберігається гнучкість у використанні альтернативних каналів. Конвенція охоплює, перш за все, передачу документів; вона не стосується і не містить основних норм, що стосуються фактичного процесу вручення.

Однак існує два канали передачі, передбачені Конвенцією, в яких процес передачі включає процес вручення кінцевому адресату: прямі дипломатичні або консульські канали та поштовий канал. Для всіх інших каналів передачі згідно з Конвенцією необхідний додатковий крок, що не регулюється Конвенцією, для завершення вручення документів кінцевому адресату.

Основні риси Конвенції

Обсяг регулювання Конвенції

Конвенція застосовується, якщо: (i) судовий або позасудовий документ (ii) має бути переданий для вручення від однієї Договірної Сторони іншій, (iii) відома адреса особи, якій потрібно вручити документ, та (iv) документ, який потрібно вручити, стосується цивільних або господарських справ (ст. 1). Конвенція є виключною, а це означає, що, якщо ці вимоги виконуються, необхідно застосовувати канали передачі, передбачені Конвенцією. Щодо вимоги передачі іншій Договірній Стороні, важливо відзначити, що законодавство за місцем суду має визначити, чи необхідна передача за кордон.

Основний канал передачі

Основним каналом передачі згідно з Конвенцією є місце, де орган влади чи працівник судової системи, який має повноваження в одній Договірній Стороні, передає запит про вручення до Центрального органу Договірної Сторони, в якому має бути здійснено вручення (ст. 5). Запит має відповідати Типовій формі, що додається до Конвенції.

Центральний орган Договірної Сторони, до якої направляється запит, згідно свого законодавства, вручає документ або організовує його вручення компетентним органом (ст. 5). Однак заявник (тобто орган, який передає документ у Договірній Стороні, яка направляє запит) може вимагати використання певного методу чи процедури, наскільки це не суперечить законодавству Договірної Сторони, до якої направляється запит.

Нарешті, орган, що виконує запит, повинен заповнити довідку, додану до Конвенції, із зазначенням того, що вручення було здійснено, а якщо ні, то зі вказанням причин, що перешкождали врученню (ст. 6).

Альтернативні канали передачі

Відповідно до Конвенції зберігається свобода Договірних Сторін використовувати альтернативні канали передачі, у тому числі:

- дипломатичні або консульські канали (ст. 8 та 9);
- поштові канали (ст. 10 (а));
- безпосереднє спілкування між працівниками судової системи, посадовими особами чи іншими компетентними особами (ст. 10 (b)); та
- безпосереднє спілкування між зацікавленою стороною та працівниками судової системи, посадовими особами чи іншими компетентними особами (ст. 10 (с)).

Не визначено ієрархії каналів передачі, і передача по одному з альтернативних каналів не означає, що така передача менш якісна. Договірна Сторона може заперечити проти використання цих альтернативних каналів (ст. 10). Ця інформація доступна у таблиці статусів у [розділі веб-сайту ГКМПП про вручення документів](#).

Захист відповідача

Незалежно від каналу передачі, який використовується, Конвенція захищає відповідачів від ухвалення рішення за замовченням. Неможливо винесення судового рішення за замовченням, якщо не буде встановлено, що вручення було дійсним відповідно до Конвенції (ст. 15). Якщо рішення вже винесено, відповідач може оскаржити це рішення (ст. 16).

Роль органів влади

Конвенцією передбачено систему центральних органів в усіх Договірних Сторонах. Основна роль центрального органу - отримувати запити на вручення документів або через вручення документів, або через організацію їх вручення. Конвенція також передбачає призначення додаткових органів і дає Договірним Сторонам свободу у визначенні обсягу їх компетенції.

Використання технологій

Завдяки технологічно нейтральній мові Конвенції Договірні Сторони можуть використовувати сучасні технології для передачі та виконання запитів. На практиці це, як правило, регулюється законодавством Договірної Сторони, якій направляють запит.

Додаткові ресурси

[Розділ веб-сайту ГКМПП про вручення документів](#) містить останню інформацію про Конвенцію про вручення документів. Це включає:

- Текст Конвенції
- Таблиця про статус Договірних Сторін
- Перелік Центральних органів та практичну інформацію про Договірних Сторін
- Пояснювальний звіт щодо Конвенції про вручення документів
- Практичний посібник із застосування Конвенції про вручення документів
- Обов'язковий шаблон для запитів